

Ainevaldkond	Sotsiaalsained
Kursuse nimetus	LÄHIAJALUGU III. 20. sajandi arengu põhijooned: Eesti ja maailm“ Ajaloo VI kursus
Eelduskursused	Puuduvad
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi: kontakttunnid, iseseisvad tööd
Õpetamise aeg	12. klassis 2024/25 õa
Kursuse eesmärgid	Õpilane 1) tunneb huvi mineviku vastu ja teadvustab enda võimalusi mineviku uurijana ning ajaloo osalejana; 2) tunneb ajalugu ajastut iseloomustavate sündmuste, protsesside, vaimulaadi ja isikute kaudu; 3) mõistab ajaloosündmuste ja protsesside põhjuse-tagajärje, sarnasuse-erinevuse, järjepidevuse olemust ning erineva tõlgendamise põhjusi, võtab oma seisukohti kujundades arvesse ajastu konteksti; 4) väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning mõistab seda ühiskonna rikkuse ja arengu eeldusena; 5) leiab ja analüüsib kriitiliselt ajaloo teavet sisaldavat infot, hindab allikate usaldusväärsust ning kasutab erinevaid teabeallikaid eesmärgipäraselt; 6) mõistab ja tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi, kujundab ning põhjendab oma seisukohta; 7) teab ja kasutab kontekstis ajaloo põhimõisteid; 8) tunneb ja kasutab erinevaid õpivõtteid, tekstiliike, infokanaleid ja IKT vahendeid, väljendab oma teadmisi ja oskusi suuliselt ja kirjalikult ning kaitseb argumenteeritult oma seisukohta.
Kursuse lühikirjeldus	<u>Elulu ja kultuur</u> • ühiskondlikud liikumised ja ideoloogiad: sotsialism, liberalism, noorsooliikumine, neegriliikumine, feminism, keskkonnakaitse. Ühiskondlike liikumiste ja ideoloogiate avaldumine kultuuris; • muutused elulus: viktoriaanliku maailma lagunemine, naiste emantsipatsioon, spordi populaarsuse kasv, mood, massikultuur, kodumasinad; • teaduse ja tehnika areng: autoajastu, raadio, televisioon, arvuti ja internet, kosmoseajastu; • kultuurivaldkondade arengu iseloomulikud jooned: vaimse murrangu ilmingud kunstis, kirjanduses, arhitektuuris, muusikas; • poliitiliste olude mõju Eesti kultuurile ja elulule. <u>Sõja ja rahu küsimus</u> • suhtumine sõdadesse: patsifism, võidurelvastumine, desarmeerimine, tuumasõja oht; • rahvusvahelised organisatsioonid: Rahvasteliit, ÜRO, NATO, uue maailmakorra loomise katsed; • konfliktid ja nende lahendamise püüded Lähis-Ida näitel; • Eesti osalemine rahvusvaheliste organisatsioonide töös. <u>Inimsusevastased kuriteod</u> • massikuritegude ideoloogilised alused ja psühholoogilised juured; • koonduslaagrid, GULAG;

	• küüditamised; • natsismikuriteod: holokaust; • kommunismikuriteod; • genotsiid, etnilised puhastused. • inimsusevastased kuriteod Eestis. <u>Muu maailm</u> • koloniaalsüsteemi lagunemine ja selle tagajärjed; • uute vastasseisude kujunemine, terrorism; • islamimaailma aktiveerumine ja vastuolud läänega.
Kursuse õpitulemused	Teema “Eluolu ja kultuur“ läbimise järel õpilane 1) teab tähtsamate ideoloogiate põhiseisukohti ja iseloomustab nende mõju ühiskonnale; 2) teab teaduse ja tehnika arengu saavutusi ning iseloomustab nende rakendamist igapäevaelus; 3) analüüsib kultuuri arengu põhijooni ning seostab neid ühiskonnas toimunud muutustega. Teema “Sõja ja rahu küsimus“ läbimise järel õpilane 1) analüüsib, mis asjaoludel kujunesid ja muutusid inimeste hoiakud ning väärtushinnangud sõja ja rahu küsimuses 20. sajandi jooksul; 2) analüüsib rahvusvaheliste organisatsioonide rolli riikidevahelistes suhetes; 3) teab Lähis-Ida kriisikolde kujunemise põhjusi, selgitab kriisi olemust ja püüdeid seda lahendada; 4) seletab ja kasutab kontekstis järgmisi mõisteid: <i>desarmeerimine, võidurelvastumine, patsifism</i>. Teema “Inimsusevastased kuriteod“ läbimise järel õpilane 1) selgitab, millised arengud ühiskonnas tegid võimalikuks inimsusevastaste kuritegude toimepaneku; 2) mõistab inimsusevastaste kuritegude olemust ning nende taunimise ja vältimise vajalikkust; 3) teab inimsusevastaste kuritegude toimepanemise viise ja nende tagajärgi; 4) seletab ja kasutab kontekstis järgmisi mõisteid: <i>genotsiid, holokaust, küüditamine, GULAG</i>. Teema “Muu maailm“ läbimise järel õpilane 1) iseloomustab koloniaalsüsteemi toimimist, selle lagunemise põhjusi ja tagajärgi; 2) analüüsib uute vastasseisude kujunemist maailmas pärast külma sõja lõppu.
Hindamine	Õppes hinnatakse õppeperioodi või temaatika õpitulemuste saavutatust eristavalt (protsendid) ja mitteeristavalt (arvestatud/mittearvestatud). Kursus hinnatakse kokkuvõtvalt eristavalt (viiepallisüsteemis+märkuste

	lahtis protsent). Kursusehinnet arvestatakse ajaloo kooliastme hinde väljapanekul. Kursusehinde moodustavad kontrolltööd ja/või protsessi hindavad tööd perioodi jooksul või arvestus perioodi lõpus. Aineõpetaja täpsustab õppeinfosüsteemis kursuse 1. sissekandes vastavate tööde arvu ning hinde kujunemise viisi.
Õppematerjalid	Laar, M. (2016) Lähiajalugu III Laar, M., Vahtre, L. (2006) Lähiajalugu I ja II gümnaasiumile. Pajur, A., Tannberg, T. (2006) Eesti ajalugu II. 20. sajandist tänapäevani. Kriiska, A., Tvauri, A., Selart, A., Kibal., B. (Avita 2007) Eesti ajaloo atlas. Ajaloo atlas gümnaasiumile. (Regio 2000)
Kirjandus (soovituslik kirjandus)	Huntington, S.P., (1999) Tsivilisatsioonide kokkupõrge ja maailmakorra ümberkujunemine. Fukuyama, F., (2002) Ajaloo lõpp ja viimane inimene. Harari, Y.N., (2018) 21 õppetundi 21. sajandiks. Bregman, R. (2019) Inimkond. Paljutõotav ajalugu. Collier, P. (2010) Miljard kõige vaesemat. Mida teha nurjunud riikidega. Glenny, M. (2009) Maailma maffia: piirideta kuriteod. Draculic, S. (2006) Nad ei teeks kärbsselegi liiga. Sõjakurjategijad Haagi kohtus. Kunnas, L. (2006) Viiv pikas sõjas: märkmed Iraagi sõjast. Pajula, H. (2014) Majanduslik inimene ja poliitiline loom.
Kursuse väljund	Ajaloo olümpiaad, koolieksam, n uurimistöö taust